

Un festival de răsunet (II)

(urmărire din nr. 12/2017)

Alături de *Tristian și Isolda*, celălalt punct de mare atracție, din punct de vedere muzical și istoric, a fost opera *Dama de pică*, prezentată de artiștii Teatrului Național de Operă și Balet "Maria Bieșu" din Chișinău. Pentru prima dată la Craiova, și după foarte mulți ani de când nici Opera din Cluj, nici cea din București (singurele care au avut în repertoriu această capodoperă) nu au mai prezentat-o. Am asistat la un spectacol în regie clasică, gândit și prezentat în spirit tradițional, cu unele voci mai celebre prin prisma titlurilor onorifice decât prin posibilitățile artistice actuale în aceste roluri.

Tot oaspeții moldoveni au prezentat și baletul *Spărgătorul de nuci*, nelipsit din repertoriul oricărei companii academice care

se respectă, un spectacol binevenit și necesar, mai ales că balerinii din Chișinău sunt aureolați de o frumoasă tradiție.

Un omagiu adus activității pedagogice a Elenei Teodorini a fost organizarea unui master-class de canto, susținut de soprana Nicoleta Ardelean, una dintre nu foarte multe soprane din România care a cântat pe scena Teatro alla Scala din Milano.

Oaspeții de la Novi Sad au ales o formulă potrivită pentru festival și pentru un turneu, prezentând fragmente scurte, de fapt opere scurte, într-un act, cu foarte puține personaje, care pot fi susținute și de un grup instrumental redus. Este vorba despre celebra partitură *Telefonul* de Menotti, dar și, în premieră în România, *A Hand Of Bridge* de Barber și *Hin und Zurück* de Hindemith (prezentată în Caietul-program printr-un titlu în limba engleză?!). Din nou se cuvin laude managerului Antoniu Zamfir care reușește, iată, premieră națională, ba chiar două, aceste titluri fiind reprezentative pentru creația de operă modernă, aparținând unor titani ai componisticii secolului XX, din Anglia respectiv din Germania.

Romanțele și dansul contemporan au colorat derularea Festivalului, înainte de încheierea cu una dintre cele mai spectaculoase opere ale lui Verdi, *Don Carlo*. Rareș Zaharia, fost consilier în Ministerul Culturii, semnează punerea în scenă, fiind secondat de regizorul israelia Adi Bar, într-un spectacol în care a putut fi ascultată frumoasa voce a baritonului Șerban Vasile, în care a apărut atrăgătoarea mezzosoprană Ramona Zaharia (care se bucură de o notabilă carieră internațională), împreună cu tenorul belgian Mickael Spadaccini, soprana Madeleine Pascu și basul craiovean Sorin Drăniceanu.

Iată deci rezumatul unui eveniment major, ediția a 15-a a Festivalului "Elena Teodorini" impunându-se ca cel mai interesant și bogat eveniment internațional cu profil operistic din această parte a lumii.

Dama de pică revine în România

După premiera românească de la Cluj (noiembrie 1948) și după spectaculoasa montare cu care s-a inaugurat prima stagiuni din noua clădire a Operei bucureștene (ianuarie 1953), în România nu s-a mai prezentat nicio altă versiune scenică a capodoperei lui Ceaikovski, ieșită din repertoriu încă din anii comunismului.

Publicul a avut deci satisfacția reîntâlnirii cu această minunată muzică, nu la Cluj, nu la București, ci la Craiova, în cadrul Festivalului Internațional de Operă "Elena Teodorini", unde a sosit în turneu Teatrul Național de Operă și Balet "Maria Bieșu" din Chișinău (Republica Moldova). Manageriat cu succes și cu abilitate de tânărul director al Operei craiovene, Antoniu Zamfir, acest Festival, ajuns la ediția a XV-a, a propus 15 evenimente, deosebit de atractive, dovadă sălile pline și răspunsul entuziast al publicului.

Dama de pică a fost programată în 29 octombrie, teatrul moldovean aflându-se pe drumul de întoarcere către casă după un turneu în Germania, dar pregătind special, numai pentru Festivalul craiovean, această reprezentație cu opera lui Ceaikovski.

Este o producție (a Eleonorei Constantinov) care anul acesta a implinit 34 de ani, a cărei vârstă își spune cuvântul, cel puțin din perspectiva unei regii schematice și primare, văduvită și de o neparticipare actoricească a personajelor principale, statice și egocentrice, ignorând construcția unor interacțiuni convingătoare. Scenograful Viaceslav Ocunev propune câteva costume frumoase, dar diversitatea coloristică prea mare a uniformelor militare apare neverosimilă, ca și ținuta burgheză a unora dintre bărbații implicați în acțiune.

Echipa teatrului moldovenesc se simte confortabil în redarea acestei partituri, mai ales, așa spune, în ceea ce privește orchestra și corul. Soliștii, cu o bună și naturală pronunție în limba rusă, cu voci mari și potrivite pentru accentele lirico-spinte ale rolurilor principale, au avut unele ezitări neașteptate,

conducând la improvizații de moment pentru repunerea pe rol a discursului muzical. Încă la o vârstă tânără, soprana Alla Mishakova (de la Opera din Harkov), în rolul Lizei, a etalat un timbru plăcut și o preocupare de a reda din interior frământările personajului său, văduvit însă de o prea mare insistență pe nuanțele ample și de un prea larg vibrato, care poate duce pe viitor în direcții nedorite. Oaspete format la Conservatorul și opera din Odessa, tenorul de origine germană Alexander Schulz, în rolul Hermann, a surprins printr-un costum unic, neutru, purtat pe tot parcursul operei, indiferent de loc, de anotimp, de situația scenică. Cu o evoluție vocală impetuoasă, specifică școlii ruse, el a etalat acute metalice și o vigoare binevenită, fiind în schimb total reticent la interacțiunea cu Liza, poate prea preocupat de concentrarea de a rezolva provocările de vocalitate ale partituri. Un prea scund prinț Elefki, Vladimir Dragoș, cu o voce cam subțire pentru un bariton din această categorie muzical-dramatică, a aruncat încă o umbră asupra

teatralității spectacolului, subminată de improbabilitatea vreunei relații cu Liza sau de lipsa de impunere în fața celor din jur, cum ar fi fost cazul unui cneaz autentic. Rolul bătrânei contese este prin definiție un vehicul pentru succes pentru mezzosopranele cu voce gravă, așa cum a fost Liliana Lavric, care a cules aplauze

intense, la revenirea pe scenă din finalul reprezentației. O notă bună pentru tânărul dirijor Dumitru Cărciumaru, care a condus reprezentația într-un ritm alert, conferindu-i tensiune sau, dimpotrivă, efuziuni lirice, atent construite, încă din Introducere.

Mi s-a părut regretabil că, din

rațiuni de economie de forțe artistice (greu de neevitat, se pare, în deplasări), au fost omise secvențe importante și relativ extinse, cum ar fi, de exemplu, momente din Grădina de vară sau celebrul tablou pasticcio al Balului de la Curtea imperială.

C. MIHAI

Festivalul I. D. CHIRESCU - ediția a XXXVI-a

În pitorescul oraș de pe Dunăre – Cernavodă, la finalul frumosului anotimp al toamnei dobrogene, s-a desfășurat conform tradiției îndelungate – Festivalul Internațional de Muzică Corală I.D. Chirescu, ajuns la cea de-a XXXVI-a ediție, organizat sub egida Primăriei Cernavodă, Consiliul Local și Casa de Cultură I.D. Chirescu.

Invitați de Onoare ai Festivalului au fost personalități muzicale și culturale: dirijorul Voicu Enăchescu – Președinte A.N.C.R., compozitorul Constantin Arvinte, prof. univ. dr. Mariana Popescu, compozitor muzicolog, Laura Mânzat – realizator la postul de Radio – *România Muzical*, compozitor, prof. Alina Părvulescu – Secretar General al A.N.C.R., prof. Petre Ștefănescu, compozitor, Liliana Pispiris – fondator, Secretar General al Fundației *Madrigal – Marin Constantin*, Consilier al Corului Național de Cameră *Madrigal*, prof. Aneta Arvinte – membru fondator al Corului *Madrigal*, prof. Valeria Ionescu – Președinte al corului *Nicolae Oancea*, București, prof. Teodor Rădulescu – Centrul Cultural Județean Constanța.

Timp de două zile (18 – 19 noiembrie) au evoluat un număr impresionant de coruri, în cadrul celor două secțiuni ale Festivalului: secțiunea laică și religioasă.

În prima zi a Festivalului care s-a desfășurat la Casa de Cultură I.D. Chirescu, au evoluat 8 coruri.

Festivalul a avut o deschidere inedită, prin participarea în premieră absolută a Corului *Minisong - I.D. Chirescu*, din Cernavodă, dirijat de Doina Roșca Mihaela.

Corul I.D. Chirescu din Cernavodă, condus în premieră de tânărul dirijor Manuel Bălănică a surprins în mod plăcut asistența, demonstrând un salt calitativ, prin interpretarea pieselor: Eftimidis – *Karaguna*, Sebastian de Yradier – *Paloma*, Gheorghe Danga – *Sârba pe loc și Sârba în căruță*.

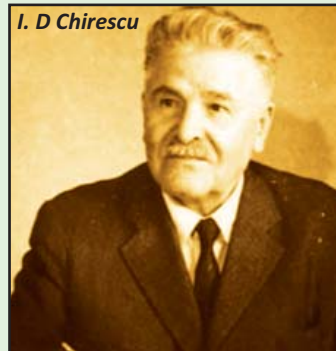
Din Silistra – Bulgaria, participant pentru a doua oară în cadrul Festivalului, Corul *Sedyanka* dirijat de Lidia Kuleva prezentând: Orlando di Lasso – *Io ti voria contar*, urmând apoi lucrări din repertoriul inedit al compozitorilor bulgari: Dobro Hristov – *Racnetsa*, Emanuil Manolov – *Kavka moma vidyah, mamo*, Paraschev Hadgiev – *Perunika*.

Tot pentru a doua oară, a participat la Festival Grupul Coral *Arpeggio & Roua* de la Roma – Italia (diaspora românească), dirijat de Vasiliță Amuza.

Corul *Preot Ion Ionescu* din Topoloveni – Argeș, dirijat de preot prof. univ. Ion Isăroiu, o prezență des întâlnită în Festivalul de la Cernavodă, a avut o evoluție într-un real progres.

O surpriză plăcută a Festivalului a constituit-o prezentarea corului *Plai întorsurean* de la Întorsura Buzăului, dirijat de Tatiana Teacă (de formație – psiholog).

Prima zi a Festivalului s-a încheiat într-un entuziasm general, cu evoluția corului bărbătesc *Armonia* a Arhiepiscopiei Tomisului, dirijată de arhidiacon lector univ. dr. Iulian Dumitru, cel mai titrat cor dintre formațiile participante la această ediție.

I. D. Chirescu

Cea de a doua secțiune a Festivalului – muzică religioasă, s-a desfășurat în biserica Sf. Împărați Constantin și Elena, unde au evoluat unsprezece coruri.

Renumitul Cor *Preludiu*, dirijat de Voicu Enăchescu a susținut un recital de muzică religioasă, demonstrând măiestria unei formații care s-a impus în muzica românească, menținând stacheta valorii la

cotele cele mai înalte, în cei 45 de ani de existență.

Corul de copii *Minisong - I.D. Chirescu* din Cernavodă, dirijat de Doina Mihaela Roșca, prin candoarea și cristalinul vocilor a adus atmosfera sărbătorilor de iarnă interpretând.

Corul I.D. Chirescu din Cernavodă, dirijat de Manuel Bălănică a emoționat prin lucrările: Dimitri Bortneanski – *Tebe poem*, *Se immunem* (autor necunoscut), Marius Cuteanu – *Lăudați*, Nicolae Lungu – *Doamne, auzi glasul meu*.

Corul *Plai întorsurean* de la Întorsura Buzăului, dirijat de Tatiana Teacă a interpretat: Mihai Cuteanu – *Ascultă Doamne*, Mariana și Gelu Onțanu – *Iartă-mă*, Gheorghe Cucu – *Miluiește-mă Dumnezeu*.

Corul *Sedyanka* din Silistra, dirijat de Lidia Kuleva a prezentat muzică liturgică aparținând compozitorilor slavi.

Grupul Coral *Arpeggio & Roua* de la Roma – Italia dirijat de Vasiliță Amuza a prezentat: Dragoș Alexandrescu – *Tatăl nostru*, Gheorghe Cucu – *Miluiește-mă*, *Dumnezeule*, Nectarion – *Agni Parthene*, *La Vifleem colo-n jos* (colind).

Corul *Camerata Danubii* din Călărași, dirijat de Diana Vieru

Burlescu, participant la mai multe ediții ale Festivalului, a demonstrat un progres real abordând un repertoriu mai pretențios.

Corul bărbătesc *Armonia* al Arhiepiscopiei Tomisului, dirijat de arhidiacon Iulian Dumitru a încântat publicul cu un program generos de muzică religioasă și colinde.

O altă prezență constantă a Festivalului a fost Corul *Trison* din Brăila, dirijat de entuziaștii profesori Marcica Lupu și Ștefan Lupu.

Grupul bizantin *Sf. Ierarh Vasile cel Mare* al Arhiepiscopiei Tomisului dirijat de drd. Marian Bostan, a adus în fața publicului, ca de obicei, un repertoriu de muzică psaltică îmbinat cu colinde.

Cea de-a doua secțiune a Festivalului a fost încheiată cu prestația remarcabilă a două coruri reunite: Corul *Mihail Vulpescu* al Protoieriei Călărași și Corala bărbătească *Teodoxa*, dirijor asist. univ.dr. Valeriu Croitoru.

După două zile de încântare cu armoniile muzicii corale, ecurile Festivalului s-au stins, publicul știind că va renaște la următoarea ediție, pentru că Festivalul I.D. Chirescu demonstrează puterea magică a muzicii corale care reunește voci și spirite.

Mariana POPESCU

Corul mixt I. D. Chirescu

